

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)". Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa	2302962
Matèria	Educació
Assumpte	Falta de resposta: infraestructura educativa.
Actuació	Resolució de consideracions a l'Administració

RESOLUCIÓ DE CONSIDERACIONS A L'ADMINISTRACIÓ

1 Antecedents

El 05/10/2023, la persona promotora de l'expedient, en nom de l'AMPA del Col·legi Públic "Elías Tormo" d'Albaida, va interposar una queixa en què manifestava la falta de resposta a l'escrit presentat davant l'Ajuntament d'Albaida sobre la realització d'actuacions en el CEIP "Elías Tormo", relatiu a "l'absència d'espais coberts i ombres on els alumnes d'Infantil puguin realitzar les seves activitats" (sic).

El 06/10/2023, admesa a tràmit la queixa, es va requerir a l'Ajuntament d'Albaida que remetera al Síndic de Greuges un informe, per a la qual cosa se li va concedir el termini d'un mes. En concret, se sol·licitava que informara sobre els aspectes següents:

1. Indiquen quines mesures o actuacions s'han realitzat o tenen previst realitzar en referència a "l'absència d'espais coberts i ombres on els alumnes d'Infantil puguin realitzar les seves activitats"
2. Causes que han justificat no donar resposta expressa, dins de termini, dictada per òrgan competent, congruent, motivada i amb indicació dels recursos corresponents a l'escrit de 26/04/2023.
3. Mesures adoptades per a solucionar (si és el cas) aquests obstacles.
4. Previsió temporal concreta per a respondre.

Transcorregut el termini d'un mes, no s'ha rebut l'informe requerit a l'Ajuntament d'Albaida, ni consta que aquest haja sol·licitat l'ampliació del termini per a emetre'l, per la qual cosa aquesta institució no ha pogut contrastar els fets denunciats per l'autor de la queixa, de manera que resulta forçós partir de la veracitat d'aquests i de la passivitat municipal a l'hora de donar una resposta expressa i motivada a l'escrit presentat en data 26/04/2023, que aborde i resolga totes i cada una de les qüestions plantejades en aquest.

2 Consideracions

El present expedient es va iniciar per la possibilitat que s'haguera afectat el dret de la persona promotora de l'expedient, en aquest cas l'AMPA del centre, a una bona administració (articles 8 i 9 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana), que implica el deure d'aquella de dictar i notificar resposta expressa dins del termini, a través d'òrgan competent, de manera motivada, congruent i susceptible de recurs, en el marc del dret a l'educació dels menors que hi estan escolaritzats.

Com s'ha assenyalat amb anterioritat, l'Ajuntament d'Albaida no ha aportat cap informació sobre l'objecte de la reclamació de la persona interessada, per la qual cosa hem de partir de la veracitat de les al·legacions formulades per aquesta quan assenyala que no s'ha obtingut una resposta al seu escrit de 26/04/2023, tot i el temps transcorregut des d'aleshores.

Quant a la falta de resposta als escrits presentats per la persona interessada, cal tindre en compte que l'article 21 (Obligació de resoldre) de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques és clar quan diu que «l'Administració està obligada a dictar resolució expressa i a notificar-la en tots els procediments siga quina siga la seua forma d'iniciació».

Així mateix, aquesta previsió ha de ser posada en connexió amb el que s'estableix en l'article 29 de la citada norma procedimental, quan assenyala que «els termes i els terminis establits en aquesta o altres lleis obliguen les autoritats i el personal al servei de les administracions públiques competents per a la tramitació dels assumptes, així com als interessats en aquests».

D'una altra banda, hem de tindre present que l'article 9.2 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana reconeix que «tots els ciutadans tenen dret que les administracions públiques de la Generalitat tracten els seus assumptes de forma equitativa i imparcial i en un termini raonable».

En relació amb aquesta qüestió, cal tindre en compte que l'article 8 del nostre Estatut d'Autonomia (norma institucional bàsica de la nostra comunitat autònoma) assenyala que «els valencians i valencianes, en la seua condició de ciutadans i ciutadanes espanyols i europeus, són titulars dels drets, deures i llibertats reconeguts en la Constitució Espanyola i en l'ordenament de la Unió Europea (...)», i indica que «els poders públics valencians estan vinculats per aquests drets i llibertats i vetllaran per la seua protecció i respecte, així com pel compliment dels deures».

Al seu torn, l'article 41 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (Dret a la bona administració) estableix que «tota persona té dret que les institucions i òrgans de la Unió tracten els seus assumptes de manera imparcial i equitativa i dins d'un termini raonable».

Considerem que la vigència de les disposicions analitzades imposa a les administracions un plus d'exigència a l'hora d'abordar l'anàlisi dels escrits que els dirigeixen els ciutadans i donar-los resposta, en el marc del dret a una bona administració.

Tal com ha exposat el Tribunal Suprem, en la Sentència 1667/2020, de 3 de desembre, «el principio a la buena administración (...), merced a lo establecido en el artículo 41 de la Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea, ha adquirido el rango de derecho fundamental en el ámbito de la Unión, calificándose por algún sector doctrinal como uno de los derechos fundamentales de nueva generación (...)».

Aquest dret a una bona administració es conforma així com un dret bàsic i essencial de la ciutadania valenciana, que s'integra, com a mínim, pels drets de la persona al fet que les administracions públiques atenguen en un termini raonable les peticions que aquesta els formule, i que li donen una resposta expressa i motivada a aquestes, de manera que el ciutadà pugua conèixer en tot moment quina és la posició de l'administració concernida respecte del seu problema, per a, en cas de discrepància, poder exercir les accions de defensa dels seus drets que estime més adequades.

El que no té cabuda en cap cas és que, davant una petició formulada per la persona interessada d'acord amb els requisits exigits legalment, l'Administració no oferisca una resolució o emeta una resolució mancada de la justificació adequada que permeta al sol·licitant entendre els motius pels quals l'Administració ha adoptat l'esmentada resolució.

Arribats a aquest punt, aquesta institució no pot sinó recordar, una vegada més, que el principi d'eficàcia (art. 103.1 de la Constitució Espanyola) exigeix de les administracions públiques que es complisquen raonablement les expectatives que la societat legítimament li demanda, entre elles, i molt rellevant, el deure de l'Administració de resoldre expressament les peticions i reclamacions que li presenten els particulars, ja que el coneixement total per l'administrat de la fonamentació de les resolucions administratives constitueix un pressupòsit inexcusable per a una adequada defensa dels seus drets i interessos legítims.

En aquest sentit, el Tribunal Constitucional té dit, a partir de la Sentència núm. 71, de data 26 de març de 2001, que «es evidente, como hemos declarado en reiteradas ocasiones (por todas, SSTC 6/1986, de 21 de enero, FF. 3; 204/1987, de 21 de diciembre, F. 4; 180/1991, de 23 de septiembre, F. 1; y 86/1998, de 21 de abril, FF. 5 y 6), que la Administración no puede verse beneficiada por el incumplimiento de su obligación de resolver expresamente en plazo solicitudes y recursos de los ciudadanos, deber éste que entronca con la cláusula del Estado de Derecho (art. 1.1 CE), así como con los valores que proclaman los arts. 24.1, 103.1 y 106.1 CE».

Finalment, considerem necessari destacar que l'article 33.2.c de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges, faculta aquest per a instar les administracions públiques a «resoldre, en temps i en forma, les sol·licituds presentades i els recursos plantejats en el seu àmbit competencial».

Atés tot el que s'ha exposat i que l'Administració local no s'ha pronunciat a aquest efecte, tot i el requeriment d'aquesta defensoria, pressuposem la veracitat del que s'ha manifestat per l'AMPA, és a dir, "l'absència d'espais coberts i ombres on els alumnes d'Infantil puguin realitzar els seves activitats", malgrat les peticions d'actuacions presentades davant l'Ajuntament d'Albaida.

És clar que no podem assumir les competències que corresponen a les administracions públiques, però sí que podem compartir les reflexions següents:

- a) Aquesta institució considera que, amb el calfament global i l'emergència climàtica, la temperatura en els centres educatius és un tema greu que ha de preocupar els poders públics.
- b) L'increment de la temperatura en els centres docents és poc afavoridor de l'activitat escolar.
- c) En el present cas, entenem que els poders públics haurien d'adaptar el pati del col·legi, per exemple i sense ànim de ser exhaustius: amb les plantacions d'arbres i arbustos, instal·lació d'estructures de fusta i pèrgoles sobre les quals col·locar tendals, instal·lació de fonts i difusors d'aigua, etc., amb la finalitat que la temperatura baixi i el pati del centre desprengui menys calor, que hi haja més ombres, i que els xiquets i les xiquetes puguin jugar a l'aire lliure sense que estiguen al sol.

En relació amb la conducta de l'Administració local davant la falta de resposta al nostre requeriment, hem de ressenyar que:

L'article 39.1.a) de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, estableix el següent:

“Es considerarà que hi ha falta de col·laboració amb el Síndic de Greuges quan, en els terminis establits per a això, es produïsquen els fets següents:

- a) No es facilite la informació o la documentació sol·licitada (...)

L'Ajuntament d'Albaida encara no ha remès a aquesta institució l'informe requerit en data 06/10/2023, per la qual cosa ha incomplert el termini legal màxim d'un mes (article 31.2 de la citada Llei 2/2021).

Si l'Ajuntament d'Albaida es nega a col·laborar amb el Síndic de Greuges, es farà constar en les resolucions que posen fi al procediment, així com en els informes anuals, especials i extraordinaris que emeta el Síndic de Greuges davant les Corts Valencianes i, en aquest cas, s'indicarà també la identitat de les persones responsables.

La persistència en les actituds obstaculitzadores que derive en un comportament hostil o sistemàticament entorpidor de les investigacions dutes a terme pel Síndic de Greuges donarà lloc a un informe especial de caràcter monogràfic, en el qual s'identificaran les autoritats i el personal que siguen responsables del que succeeix.

3 Resolució

A la vista de tot el que hem exposat i de conformitat amb el que estableix l'article 33 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, formulem les consideracions següents:

Primer. RECORDEM a l'Ajuntament d'Albaida **EL DEURE LEGAL** de respondre en el termini legalment establert, de manera expressa i motivada, els escrits que els interessats presenten davant aqueixa administració pública, d'acord amb el que s'ha previst en l'article 21 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques i la legislació concordant.

Segon. RECOMANEM a l'Ajuntament d'Albaida que, si no ho haguera fet encara, procedisca a donar contestació expressa i motivada a l'escrit presentat per l'AMPA del CEIP "Elías Tormo", en data 26/04/2023, que aborde i resolga totes les qüestions plantejades en aquest, que se li notifique la resolució que s'hi adopte, que se li facilite informació sobre les accions que pugua exercir per a la millor defensa dels seus drets, en cas de discrepància amb el seu contingut, i que, si escau, es valoren, en la seua resposta, les reflexions efectuades per aquesta defensoria en l'apartat de consideracions.

Tercer. RECORDEM a l'Ajuntament d'Albaida **EL DEURE LEGAL** de col·laborar amb el Síndic de Greuges, facilitar la informació sol·licitada i respondre les recomanacions, els suggeriments o els recordatoris de deures legals efectuats.

Quart. SUGGERIM que l'Ajuntament d'Albaida avalue les actuacions que cal realitzar en el pati del centre docent i que, per les administracions públiques competents en la matèria, es done una resposta ràpida i àgil a les necessitats que es detecten en la instal·lació educativa.

Cinqué. L'Ajuntament d'Albaida està obligat a respondre per escrit en un termini no superior a un mes des de la recepció del present acte. La resposta haurà de manifestar, de manera inequívoca, el seu posicionament respecte de les recomanacions o els suggeriments continguts en la present resolució. Així:

- Si manifesta la seua acceptació, farà constar les mesures adoptades per al seu compliment. Si el termini per a complir-les resultara superior, la resposta haurà de justificar aquesta circumstància i incloure el termini concret compromés per a això.
- La no acceptació haurà de ser motivada.

Sisé. S'acorda notificar la present resolució a l'Ajuntament d'Albaida i a la persona interessada.

Seté. S'acorda publicar aquesta resolució en la pàgina web del Síndic de Greuges.

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana